

MARKEDSVURDERING FOR LANDBRUGSPRODUKTER

Februar 2023

MARKEDSVURDERING FOR LANDBRUGSPRODUKTER

Indhold	Side
INDHOLD OG SAMMENDRAG	2
MARKEDSVURDERING FOR LANDBRUGSPRODUKTER	3
Landbrugets bytteforhold	3
Mælkemarkedet	3
Markederne for grise- og okse- og kalvekød	4
Afgroedemarkederne	5
Gødning, bekæmpelsesmidler, brændstof mv. og renter	6
PRISER	7
DEFINITIONER	8

SAMMENDRAG

Uensartede råvarepriser på et højt prisniveau

Landbrugets bytteforhold påvirkes fortsat i høj grad af Ruslands invasion af Ukraine, både afsætningspriser og omkostninger og både i form af direkte produktionsforstyrrelser og vanskelig logistik. Krigen har fortsat potentiale til at påvirke priser og omkostninger. Landbrugets samlede bytteforhold ventes at stabilisere sig på et nogenlunde neutralt niveau. Det dækker over et faldende bytteforhold for mælkeproducenter, et neutralt niveau for planteproducenterne og et stigende bytteforhold til griseproducenterne.

Mælkeprisen er begyndt at falde fra det historisk høje niveau i slutningen af 2022. Der forventes væsentlige prisfald i løbet af 2023 fra det aktuelt stadig høje prisniveau. Årsagen er, at den globale mælkeindveining nu igen er stigende efter en længere periode med fald. Samtidig er efterspørgslen afdæmpet på grund af det høje prisniveau og den generelle økonomiske afmatning.

Prisen på korn, majs og raps toppede i 2022, mens soja ventes at toppe i 2023. Generelt er prisniveauet faldet lidt på grund af en stor høst i 2022, især i Rusland, Australien og Canada. Givet et lavt lagerniveau i eksportlandene og stor usikkerhed om Ukraines høst/logistik i 2023, stilles der store krav til den globale høst, hvis priserne skal falde væsentligt. Frem til ny høst i 2024 ventes således et fortsat højt prisniveau.

Prisen på grisekød er steget det seneste års tid, men kan endnu ikke fuldt ud kompensere for stigningen i omkostningerne. Faldende produktion af grise og sivende omkostninger ventes dog at føre til en betydelig forbedring af bytteforholdet i de kommende kvartaler på trods af en afdæmpet efterspørgsel.

Markedsudsigter og prisprognoser er p.t. meget usikre på grund af Ruslands invasion af Ukraine, ASF, Covid-19, ustabil vej, fragtrater, inflation, renter, olie-/gaspriser samt udviklingen den globale økonomi.

Publikationen er udarbejdet af:

Erhvervsøkonomisk chef Klaus Kaiser (Sektor, ansvh.)	Specialkonsulent Sisse V. Schlægelberger (Grise)
M +45 2013 5175	M +45 6134 8648
E kak@seges.dk	E siss@seges.dk
Specialkonsulent Morten N. Christensen (Mælk)	Landskonsulent Michael Højholdt (Afgroeder)
M +45 2096 8083	M +45 2171 7781
E mony@seges.dk	E mih@seges.dk

Næste ordinære udgave af Markedsvurdering for landbrugsprodukter udkommer september 2023.

MARKEDSVURDERING FOR LANDBRUGSPRODUKTER

Landbrugets bytteforhold

Landbrugets bytteforhold definerer landbrugets konjunkturer og er afgørende for indkomsten.

Landbrugets samlede bytteforhold er traditionelt meget volatilt på grund af store udsving i både produktpriser og omkostninger.

Aktuelt har hovedparten af landbrugets produktpriser toppet – med grisepriserne som undtagelse - men også omkostningerne siver. Landbrugets samlede bytteforhold ventes i 2023 at stabilisere sig på et neutralt niveau.

Mælkemarkedet

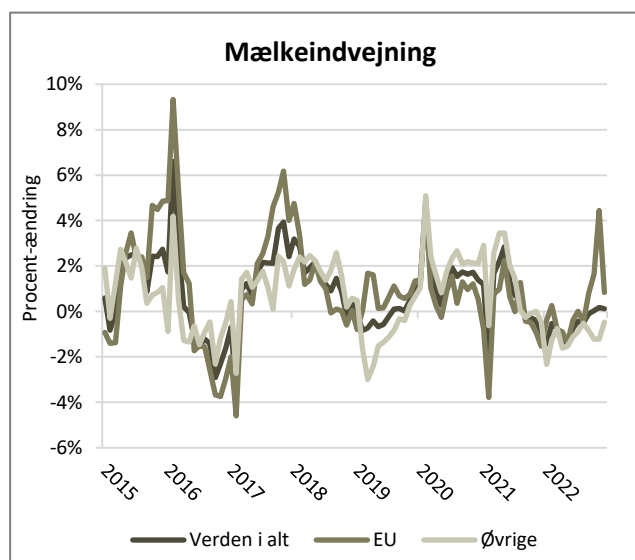
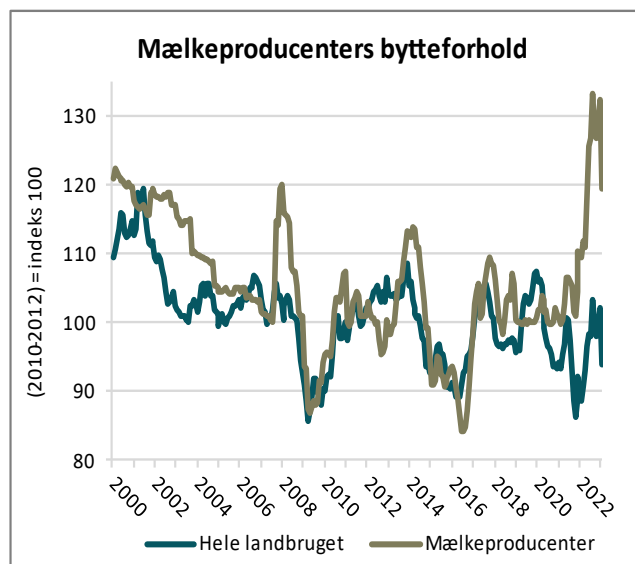
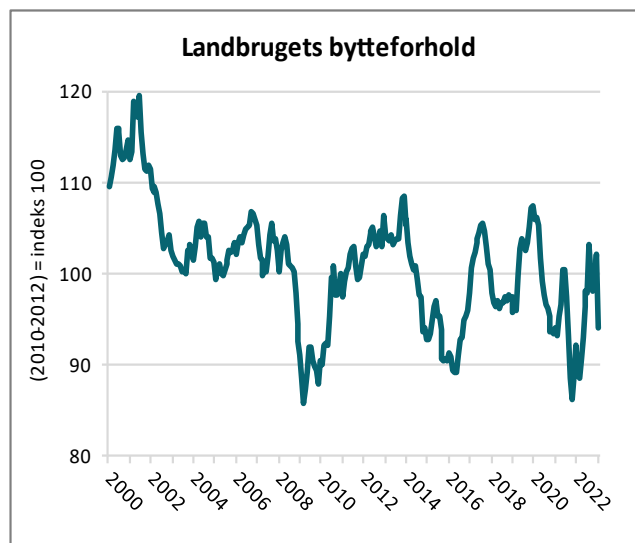
Et historisk højt prisniveau i 2022 på mælk fik bytteforholdet op på det højeste niveau i 20 år. Mens omkostningsniveauet toppet omkring årsskiftet, er mælkeprisen hastigt begyndt at falde i starten af 2023. Det har medført et faldende bytteforhold fra årets start. Bytteforholdet ventes gradvist at falde i 2023 til et neutralt niveau sidst på året.

Mælke markedet bevæger sig væk fra de senere års globale ubalance. Indvejsningen er på vej til at indhente det tabte, og efterspørgslen udvikler sig svagt på grund af den generelt afdæmpede økonomiske udvikling. Det har resulteret i en faldende mælkepris i starten af 2023.

EU's produktion er steget siden august 2022, hvilket har fået produktionen tilbage på niveauet ved udgangen af 2020. Der er usikkerhed om, hvordan producenterne vil reagere på de aktuelt faldende mælkepriser, men den igangværende stigning i mælkeproduktionen vil sandsynligvis medvirke til yderligere fald i mælkeprisen.

Uden for EU falder indvejsningen fortsat, men reduktionen er aftaget i fjerde kvartal. New Zealands og Australiens produktion har været faldende, mens USA's indvejsning øges. Der forventes en afdæmpet udvikling i produktionen uden for EU i den kommende tid.

Kinas import har været påvirket negativt af Covid-19 nedlukning, og importen i 2022 faldt til et niveau svarende til importen i 2020. Det har været medvirkende til faldet på råvaremarkederne i efteråret 2022. Efter genåbningen i Kina kan der gradvist forventes større importefterspørgsel efter mejeriprodukter.

Den faldende realløn som følge af stigende inflation har presset forbrugernes økonomi og påvirket efterspørgslen efter mejeriprodukter negativt. Flere steder er mejeriprodukter blevet en forholdsvis dyr produktgruppe. Sammen med væksten – om end beskeden – i mælkeindvejningen ventes det at føre til fortsat faldende mælkepriser i 2023.

Mælkeprisen ventes dermed at følge den generelle tendens mod lavere priser på fødevarer, men samlet set vil mælkeprisen i 2023 fortsat befinde sig betydeligt over prisen i et "normalår".

De største usikkerhedsfaktorer er i øjeblikket den økonomiske afmatning, mælkeindvejningen, krigen i Ukraine, samt eventuelle vanskeligheder i energiforsyningen.

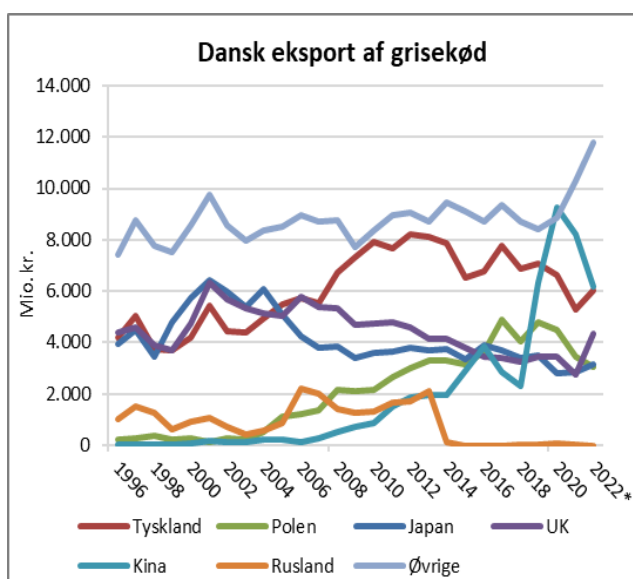
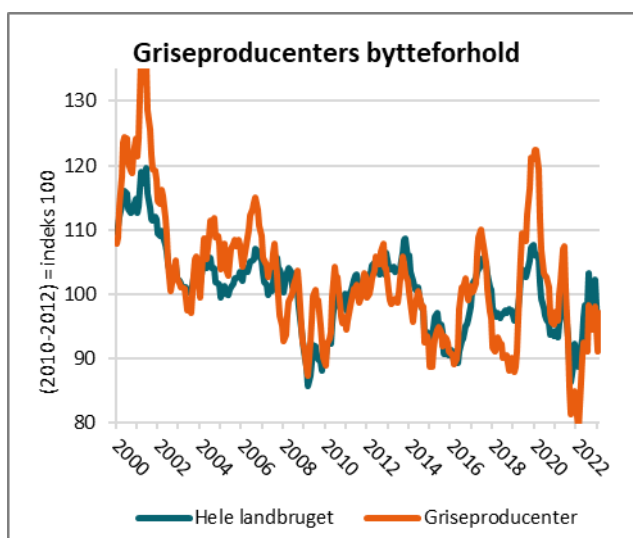
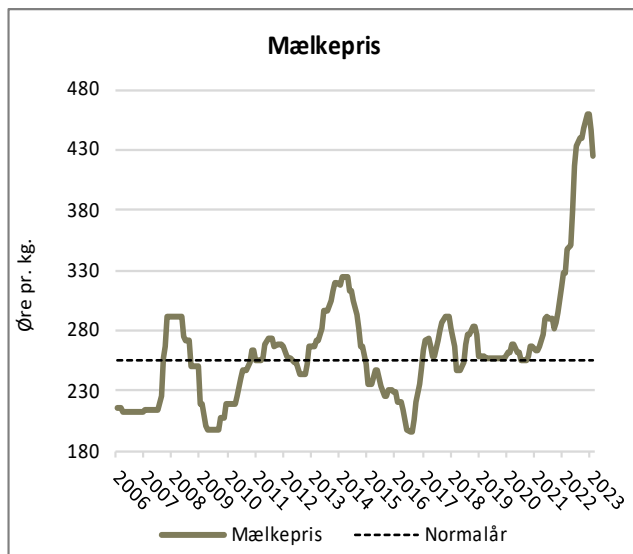
Markederne for grise- og oksekød

Grisekød. Bytteforholdet er udfordret, da omkostningerne fortsat ligger på et højt niveau, mens afregningspriserne endnu ikke er kommet tilstrækkeligt op i niveau. Bytteforholdet forventes dog forbedret på baggrund af prisstigninger på grisekød og sivende omkostninger.

Udbuddet af grisekød i Europa reduceres kraftigt, da avlsbestanden og dermed produktionen er faldet markant. Dette gør sig også gældende i Danmark, hvor bestanden er den laveste i 25 år. Det lavere udbud af grisekød ventes at medføre yderligere prisstigninger. På den anden side kan forbrugernes anstrengte økonomi påvirke efterspørgslen negativt. Der er dog stor usikkerhed om, hvor meget dette vil påvirke priserne.

Danske slagterier er på nuværende tidspunkt udfordret på konkurrenceevnen, hvilket blandt andet skyldes en lavere efterspørgsel efter grisekød fra Kina og andre asiatiske markeder. Kina er dog stadig et væsentligt marked for afsætningen af dansk grisekød, da salget af biprodukter til Kina fortsat er højt og påvirker den danske afregningspris positivt.

Prisen på grisekød forventes at stige i de kommende kvartaler, og gennemsnitsprisen i 2023 vil være højere end i 2022. Omkostningerne til foder forventes fortsat at ligge på et højt niveau, mens energipriserne forventes lavere i 2023 end i 2022. Renterne forventes modsat at være højere i 2023. Renterne indgår ganske vist ikke i bytteforholdet, men vil påvirke resultaterne negativt.

* Jan.-nov. ekstrapoleret

Markedsprisen på smågrise er steget kraftigt i starten af året, og forventes at være på et meget højt niveau i 2023. Det høje prisniveau skyldes et lavt europæisk udbud af smågrise, og en større efterspørgsel efter slagteklare grise fra blandt andet tyske slagterier.

Det lave udbud af smågrise skyldes en meget kraftig strukturudvikling i den europæiske griseproduktion, særligt i Danmark, Tyskland og Polen, som følge af det negative forhold mellem omkostninger og afregningspriser, som har været tilfældet de seneste år. Faldet i udbuddet af grise ventes at have en positiv indvirkning på afregningspriserne både på smågrise og grisekød.

Prognoserne for udviklingen i grisepriserne er fortsat meget usikre. Risikoen knytter sig især til ASF og de danske slagteriers afsætning til Kina. Selvom ASF er at finde i mange europæiske lande, er risikoen for udbrud i Danmark stadig lille. På omkostningssiden er der bl.a. usikkerhed forbundet med udviklingen i krigen mellem Rusland og Ukraine.

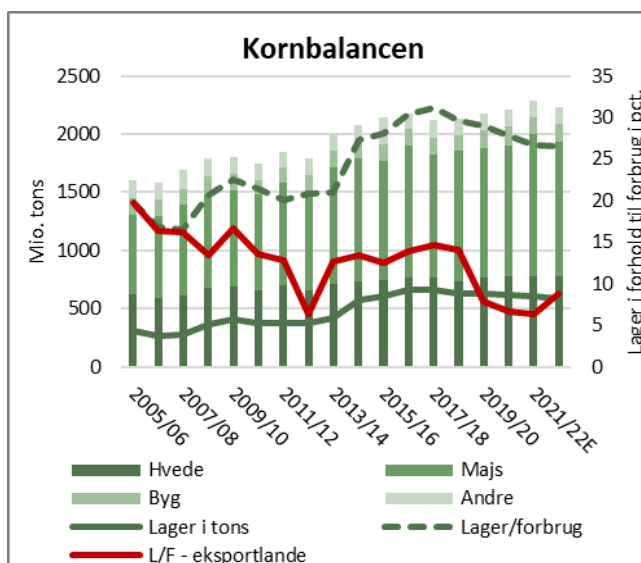
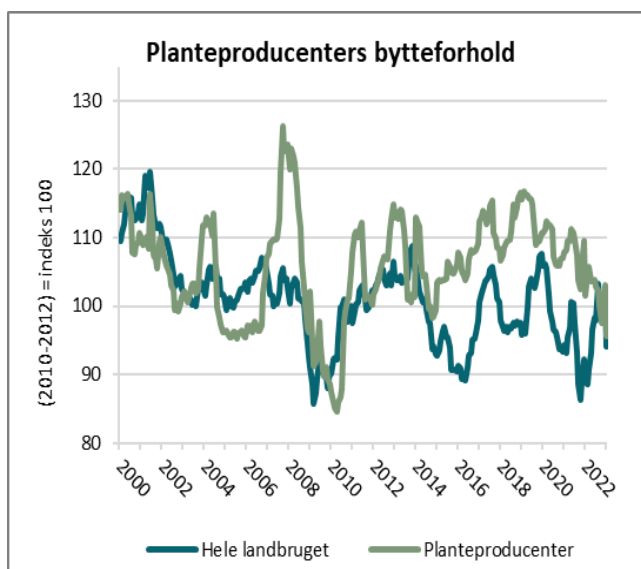
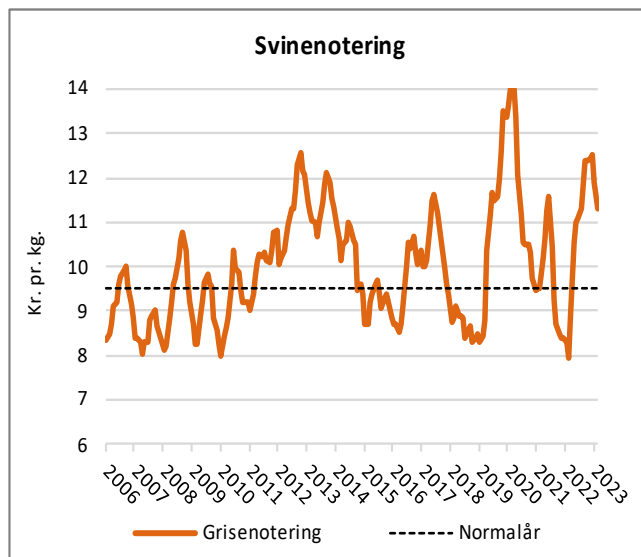
Herudover er der usikkerhed knyttet til den generelle økonomiske situation og dens betydning for forbrugernes økonomi og efterspørgsel.

Okse- og kalvekød. Priserne på oksekød er faldende, efter at have toppet på et historisk højt niveau i slutningen af 3. kvartal 2022. Siden er priserne faldet med 15-20 pct., og den faldende tendens forventes at fortsætte i resten 2023.

Den væsentligste årsag er, at inflationen presser privatøkonomien og sænker købelysten på oksekød, der ligger på et væsentligt højere prisniveau end andre kødprodukter. Det reducerer efterspørgslen efter dyre udskæringer og dermed også priserne på oksekød. Selvom priserne fortsat falder, forventes de som gennemsnit i 2023 stadig at ligge på et niveau, der er væsentlig højere end priserne i et "normalår".

Afgrødemarkederne

Planteproducenternes bytteforhold er faldet lidt. Både produktpriser og priser på faktorinputtet er faldet, men produktpriserne er relativt set faldet lidt mere. Bytteforholdet ventes at ligge nogenlunde uændret på det aktuelle niveau resten af 2023, hvor både produktpriser og faktorpriser fortsat forventes at sive.

Den globale **kornbalance** har været svagt faldende siden 2017, målt på lager/forbrugsforholdet. I høståret 2022/23 ses dog en lille stigning på trods af krigen i Ukraine, som begrænsede landets høst. Nedgangen i Ukraine blev mere end opvejet af en stor høst i blandt andet Rusland, Australien og Canada. I de korneksporterende lande er lagrene i forhold til forbruget betydeligt lavere. Selvom der også ses en stigning i eksportlandenes lagre i forhold til forbruget, er niveauet fortsat lavt. Sammen med logistisk usikkerhed for det ukrainske korn medfører dette fortsat høj volatilitet i markedet. En lignende udvikling ses for andre af de store afgrøder som **majs** og **soja**.

Efterspørgslen efter korn forventes at være stærk og priserne relativt høje. Det skyldes den relativt stramme kornbalance, genåbning i Kina efter corona-nedlukning samt de fortsat høje oliepriser, der øger efterspørgslen til biobrændsel. Priserne ventes dog let sivende i 2023, hvilken genspejles i let faldende futures-priser.

De væsentligste risikofaktorer på afgrødemarkedene er krigen mellem Rusland og Ukraine, lagersituationen i eksportlandene, vejret, fragtrater, US-dollar og olieprisen.

Priserne på **raps** og **kartofler** ventes at ligge på omtrent samme niveau i 2023 som i 2022.

Brændstof, el, gødning og bekæmpelsesmidler m.v.

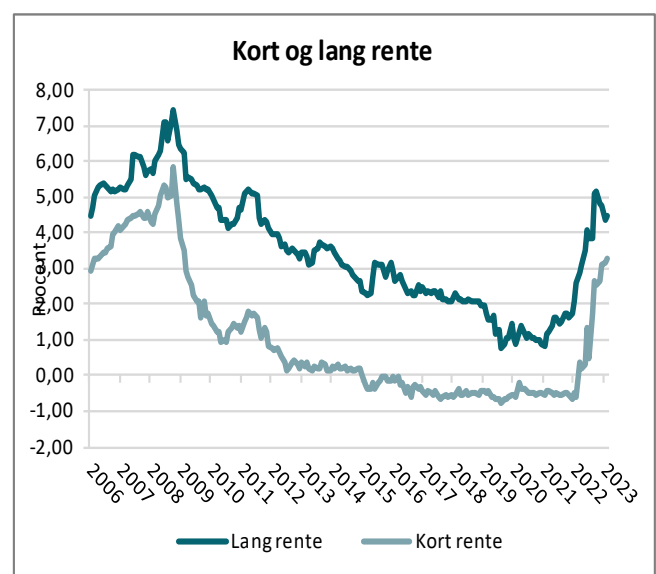
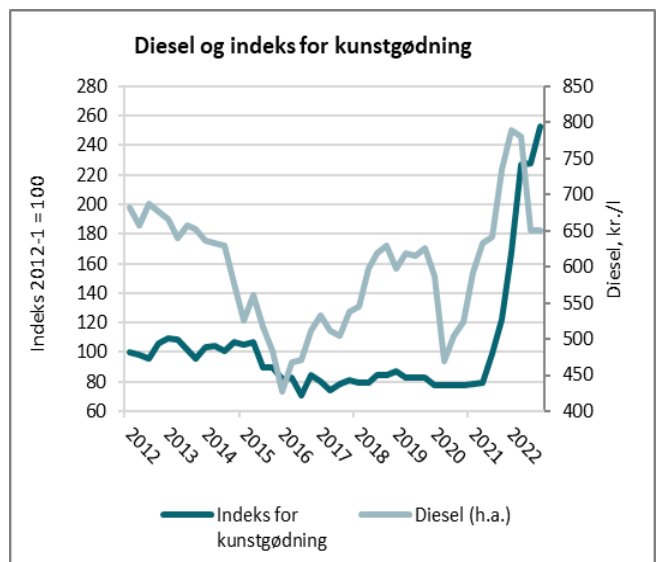
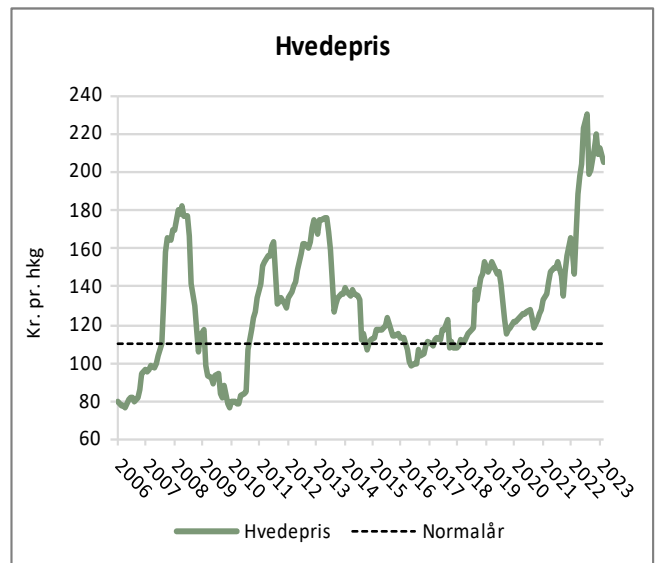
Diesel- og elpriser er faldet efter stigningen i kølvandet på Ruslands invasion af Ukraine samt en global vækstafmatning. Priserne ventes dog fortsat relativt høje i 2023.

Prisen på **gødning** er faldet sammen med gaspriserne, men forventes fortsat relativt høj i 2023.

Prisen på **bekæmpelsesmidler** påvirkes af en afgiftsstigning og ventes relativt høj i 2023.

Renter

Efter et næsten rekordhøjt niveau som følge af Ruslands invasion af Ukraine er inflationen på vej ned igen som følge af mere sikre forsyningslinjer, højere renter og global vækstafmatning. Der er sket en vis overvæltning til de generelle priser og lønninger, hvilket vil forlænge perioden med høj inflation. Centralbankerne har sat renterne kraftigt op, og yderligere renteforhøjelser kan forventes i 1. halvår 2023. En rentenedsættelse kan eventuelt blive aktuel mod slutningen af året. Der forventes fortsat ro om kronen og de danske valutareserver.

PRISER

	Gns. 2009-19	2020	2021	2022	2023*	2024*	Normalår
Bytteforhold							
Hele landbruget	98	99	94	96	91	87	-
Mælkeproducenter	100	101	104	122	111	97	-
Svineproducenter	105	107	92	91	92	90	-
Planteproducenter	98	109	108	102	94	100	-
Mælkeproduktion							
Mælkepris, konv. (kr./kg. standard mælk)	2,55	2,60	2,84	4,03	3,79	2,96	2,55
Mælkepris, konv. (kr./kg. EKM)	-	2,55	2,78	3,95	3,72	2,90	2,50
Mælkepris, økologisk (kr./kg. standard mælk)	3,28	3,28	3,44	4,52	4,20	3,46	3,30
Mælkepris, økologisk (kr./kg. EKM)	-	3,22	3,37	4,43	4,12	3,39	3,25
Mælkeydelse pr. ko, konv. (stigning i pct. pa.)	-	0,13	0,10	0,50	0,50	0,50	-
Mælkeydelse pr. ko, øko. (stigning i pct. pa.)	-	0,35	0,80	0,00	0,50	0,50	-
Oksekødsproduktion							
Oksekød – ældre køer	16,82	17,30	19,74	30,06	25,75	21,00	17,31
Svinekødsproduktion							
Svinekød (afregningspris, kr./kg.)	10,68	12,95	10,78	12,18	14,20	12,95	10,50
30 kg beregnet smågris (kr./stk.)	368	467	394	398	476	433	380
7 kg beregnet smågris (kr./stk.)	215	277	224	210	264	238	230
Fravænnede grise pr. årssø	-	33,9	34	34,2	34,4	34,6	-
Planteproduktion							
Foderhvede (kr./hkg.)	124	125	147	203	195	180	110
Foderbyg (kr./hkg.)	120	114	139	197	189	170	105
Foderbyg, økologisk (kr./hkg.)	-	168	165	283	270	255	210
Maltbyg (kr./hkg.)	-	122	146	208	199	190	125
Raps (kr./hkg.)	278	283	334	429	410	400	275
Kartofler, konsum (kr./hkg.)	-	118	125	130	145	145	130
Foder o.a.							
Soyaskrå (kr./hkg.)	267	260	281	319	403	365	270
A-bl. 18 pct., økologisk	317	328	327	412	460	440	315
C-bl. 30 pct., økologisk	433	452	480	646	620	605	440
Foderhvede (kr./hkg.)	134	134	169	237	210	195	122
Foderbyg (kr./hkg.)	131	124	156	229	201	185	118
Foderbyg, økologisk (kr./hkg.)	-	152	177	234	300	290	225
Rapsskrå (kr./hkg.)	171	193	198	257	293	258	185
Gødning (indeks)	-	146	179	414	296	298	165
Diesellole (øre/l)	566	522	650	718	606	613	600

Note: "Normalår" defineres i Bilag 2. Prisprognosen udtrykker den gennemsnitligt handlede pris for alle mængder; spot, kontrakt og internt på bedrifterne. Priserne er plus efterbetaling og minus diverse produktionsafgifter. Via abonnement på Landbrugsinfo er der adgang til prognosepriserne for disse og en række andre landbrugsråvarer i perioden 2022-2027 på www.farmtal.dk.

DEFINITIONER

Bytteforhold: Bytteforholdet beskriver udviklingen i producenternes salgspriser i forhold til deres købspriser. Der tages udgangspunkt i gennemsnittet af de månedlige observationer i årene 2010-2012, som angives med indeks 100. En værdi over 100 betyder, at bytteforholdet er bedre end gennemsnittet af 2010-2012 og vice versa.

$$\text{Bytteforhold} = \frac{\text{Salgsprisindeks}}{\text{Købsprisindeks}}$$

Indeksene for salgs- og købspriserne er vægtede ud fra de enkelte salgsprodukters og omkostningsarters gennemsnitlige andel i årene 2010-2012 af henholdsvis den samlede omsætning og de samlede omkostninger. Der er kun medtaget indtægter og omkostninger, der er en del af resultat af primær drift plus afkoblet EU-støtte. Udviklingen i renteniveauet påvirker således ikke bytteforholdet.

Mælkepris: I prognose-beregningerne anvendes Arlas afregningsmodel. Mælken er med 4,20 procent fedt, 3,40 procent protein og med et kvalitetstillæg på 3,2 procent. Prognoseprisen er inklusive efterbetaling og individuel konsolidering på ejerbeviser. Der indregnes, at alle bedrifter får tillæg for uafhængig afhentning, tillæg for Arlagården Plus, klimatillæg samt tillæg for adgangsforskel og 3" udløbsrør. Fra 2021 er tillæg for non GM foder også inkluderet i prognoseprisen.

Normalår: Et normalår tager udgangspunkt i anslåede langsigtede priser fra OECD/FAO's ti-årige prisprognoser, som de fremgår af Agricultural Outlook. Der foretages endvidere en korrektion i henhold til valuta, den skønnede produktivitets- og inflationsudvikling samt tilpasning til danske markedsforhold.

Svinepriser: I prognose-beregningerne benyttes afregningsprisen for grisekød inklusiv efterbetaling og opgøres som den forventede notering plus efterbetaling (1 kr.) plus tillæg (2 øre) minus produktionsafgift (7 øre).

Smågrisepriserne er "basis"-noteringer beregnet efter principperne for den beregnede notering på 7 og 30 kg grise. Grise til puljenotering og til eksport indregnes til den forventede udvikling i puljenotering for SPF Region 2 og 3 PRRS negativ.

SEGES Innovation P/S
Agro Food Park 15
DK 8200 Aarhus N

+45 8740 5000
info@seges.dk
seges.dk

SEGES
INNOVATION